

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра економіки та соціально-поведінкових наук

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь магістр

на тему:

ФЕДЕРАЛЬНА РЕЗЕРВНА СИСТЕМА США ЇЇ РОЛЬ У ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ КРАЇНИ ТА ВПЛИВ НА ВАЛЮТНУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ СВІТУ

Виконав: студент II курсу, 601 групи
Спеціальності 051 Економіка
Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Головченко Василь Сергійович
Керівник:
Кандидат економічних наук, доцент
Мельник В.В.
Рецензент:
К.е.н., доцент
Космідайло І.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ ФЕДЕРАЛЬНОЇ РЕЗЕРВНОЇ СИСТЕМИ США	7
1.1. Історичні витоки становлення Федеральної резервної системи США.....	7
1.2. Роль Федеральної резервної системи США у вирішенні світових проблем	20
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ФЕДЕРАЛЬНОЇ РЕЗЕРВНОЇ СИСТЕМИ США НА ВАЛЮТНУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ СВІТУ.....	32
2.1. Особливості впливу Федеральної резервної системи США на вирішення внутрішніх проблем.....	32
2.2.Характеристика впливу Федеральної резервної системи США на вирішення світових проблем	49
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69

ВСТУП

Федеральна резервна система США здійснює значний вплив на економічне життя країни та світу загалом. Відтак дослідження її ролі триває упродовж багатьох років. Зокрема, дослідниками М. Савченко та М. Тягуном схарактеризовано сучасний стан розвитку Федеральної резервної системи США та наявність її аналогів в інших країнах, розглянуто можливості застосування деяких елементів даної політики в банківській сфері інших країн. До питань особливостей забезпечення стабільності банківської системи США під час пандемії Covid-19 звернувся С. Шандиба. Предметом наукового аналізу К. Мартиненко та Я. Кривич став порівняльний аналіз банківської системи України та США. Досвід надання фінансових послуг в США та можливість його імплементації в Україні проаналізовано у дослідженні А. Тримбалюк та О. Луцишин.

У працях українських науковців окреслено різні аспекти досвіду Федеральної резервної системи США (далі – ФРС). Схарактеризуємо їх детальніше. Так, науковиця О. Кричевська опублікувала дослідження присвячене історії інститутів грошово-кредитного регулювання США. Перша стаття циклу присвячена історії п'яти інститутів грошово-кредитного регулювання США, що у різні періоди часу до створення ФРС доповнювали металевий стандарт. Це Перший та Другий банки Сполучених Штатів, національна банківська система, Казначейство США та асоціації клірингових домів. Авторкою показано, що ініціатива щодо розбудови системи грошово-кредитного регулювання за межі металевого стандарту походила з Казначейства США; як воно від моменту заснування США і до створення ФРС постійно нарощувало свій вплив у грошово-кредитній системі; розкрито функції монетарного характеру, які Казначейство виконувало на різних етапах; показано, що найбільш успішна антициклічна діяльність двох інститутів – Казначейства і асоціацій клірингових домів – стали будівельними блоками для створення у 1913 р. ФРС США. У другій статті циклу про

розвиток інститутів грошово-кредитного регулювання у США розкрито економічні, політичні, інституційні та наукові засади утворення Федеральної резервної системи США. Показано, як у випробуваннях двома світовими війнами, Великою депресією і банківськими кризами та відповідно в суперечностях між діяльністю як гаранта золотого стандарту, банку уряду і банку банків кристалізувалися її функції як центрального банку. У третій статті циклу про розвиток інститутів грошово-кредитного регулювання у США описано становлення антициклічної монетарної політики ФРС і механізмів її координації з Казначейством, а також модифікацію монетарної політики під впливом зміцнення позицій кейнсіанства в науці та політиці. Авторкою охоплено той період в історії ФРС, коли економічна теорія і політичне середовище дозволяли їй максимально використовувати монетарну політику для виконання обох частин свого мандату [23].

Низку досліджень опубліковано науковцем О. Дзюблюк. Зокрема, у статті «Неконвенційні заходи монетарної політики: досвід Федеральної резервної системи США» автором розглянуто передумови, причини та особливості перебігу світової фінансово-економічної кризи, яка створила підґрунтя для відходу центральних банків від традиційного обмеженого кола інструментів монетарного впливу на економіку і переходу до активного застосування заходів неконвенційної монетарної політики. На прикладі Федерального резерву проаналізовано умови використання неконвенційних інструментів монетарної політики як ключового фактора подолання рецесії та виведення економіки на траєкторію стійкого зростання. Важливу увагу приділено аналізу причин недієвості традиційних інструментів монетарного регулювання в період загострення кризових явищ на фінансових ринках, а також тих наслідків, які це мало для економіки. Досліджено практичний механізм застосування таких неконвенційних інструментів ФРС, як крупномасштабні придбання активів й інформування про наміри, а також проаналізовано їхню роль у виведенні американської економіки зі стану рецесії. Розглянуто інноваційні програми кредитної політики, які були

застосовані Федеральним резервом у період посилення кризових явищ, з точки зору підвищення дієвості його впливу на фінансову стабілізацію банківської системи, забезпечення ринків ліквідністю і стимулювання внутрішнього попиту [17]. У дослідженні «Монетарне реагування Федеральної резервної системи США на економічні наслідки пандемічної кризи» О. Дзюблюком проаналізовано основні аспекти негативного впливу пандемії на економіку США, розвиток якої в умовах глобалізації значною мірою позначається на решті країн світу, у зв'язку із чим дії ФРС щодо протистояння наслідкам кризових явищ представляють науковий і практичний інтерес з точки зору пошуку нестандартних підходів задля оперативного монетарного реагування на економічні шоки, зумовлені пандемією. Автором розглянуто і систематизовано об'єктивні економічні причини, що визначають обмеження можливостей регулятора у застосуванні традиційних інструментів грошово-кредитної політики; визначено обставини, за яких Федеральний резерв був змушений вдаватися до активного поєднання традиційних і нетрадиційних інструментів монетарної політики, у зв'язку з чим увесь комплекс заходів щодо монетарного реагування ФРС на наслідки пандемічної кризи було запропоновано класифікувати за п'ятьма напрямками: процентна політика; кількісні пом'якшення; підтримка фінансових ринків; активізація банківського кредитування; підтримка реального сектору [18].

Отже, у працях українських науковців окреслено історію інститутів грошово-кредитного регулювання США, монетарне реагування ФРС США на економічні наслідки пандемічної кризи та виклики сьогодення, досвід Федеральної резервної системи надання фінансових послуг в США тощо. Актуальність порушеної проблеми зумовили вибір теми випускної кваліфікаційної роботи – «Федеральна резервна система США її роль у економічному житті країни та вплив на валютну фінансову систему світу».

Мета випускної кваліфікаційної роботи – дослідження Федеральної резервної системи США.

Відповідно до мети дослідження сформульовано наступні **завдання**:

1. Дослідити процес становлення Федеральної резервної системи США.
2. Схарактеризувати функції та роль Федеральної резервної системи США.
3. Окреслити вплив Федеральної резервної системи США на валютну фінансову систему світу.

Об'єктом дослідження є діяльність Федеральної резервної системи США.

Предмет дослідження – роль Федеральної резервної системи США в економічному житті країни та вплив на валютну фінансову систему світу.

Методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, систематизація, узагальнення, порівняння, статистичного аналізу.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що в ній досліджено роль і вплив Федеральної резервної системи США на валютну фінансову систему світу.

Практичне значення одержаних результатів зумовлено актуальністю проблеми й полягає в тому, що результати та висновки роботи можуть бути використані вітчизняними науковцями у подальших дослідженнях функцій та ролі Федеральної резервної системи США.

Апробація результатів дослідження. Результати проведеного дослідження доповідались на XI Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (16 листопада 2024 р., м. Умань).

Публікації. За темою випускної кваліфікаційної роботи опубліковано тези «Дослідження ролі Федеральної резервної системи США у працях українських науковців».

Структура та обсяг випускної роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 63 найменування. Загальний обсяг роботи становить – 78 сторінок.

ВИСНОВКИ

1. Досліджено процес становлення Федеральної резервної системи, як центральної фінансової інституції США. Відповідно до закону від 23 грудня 1913 р. створено Федеральну резервну систему, яка згодом перетворилася на одну з найпотужніших банківських систем світу, а нині є федеральним агентством, створеним для реалізації завдань уряду США щодо забезпечення контролю над комерційною діяльністю банків у США. ФРС є незалежним агентством Уряду США, яка виконує низку основних функцій: здійснює кредитно-грошову політику для виконання основних економічних цілей ФРС; сприяє стабільності фінансової системи; сприяє безпеці та надійності окремих фінансових установ та контролює їх вплив на фінансову систему в цілому; сприяє безпеці, доступності та ефективності платіжних та розрахункових систем за допомогою послуг для банківського сектору та Уряду країни, які полегшують транзакції та платежі у доларах США; просуває захист споживачів та розвиток спільноти за допомогою нагляду та перевірки. Завданням ФРС також є випуск національної валюти Сполучених Штатів. ФРС контролює та маніпулює національною грошовою масою, управляє інфляцією – підвищує процентні ставки, щоб уповільнити падіння економіки та уникнути інфляції, а також знижує ставки, щоб стимулювати зростання, промислову активність та споживчі витрати. Метою створення ФРС було становлення здорового економічного клімату в країні, підтримка і контроль за діяльністю банків. За своєю структурою ФРС є складним організмом, вирішальну роль у якому виконують три основні ланки: рада керуючих ФРС (у Вашингтоні); федеральні резервні банки; банки – члени ФРС. До ФРС входять 12 федеральних резервних банків, які є центральними для округів, на території яких вони розташовані. Окрім цього, банками-членами ФРС є близько 6 тис. комерційних банків, які є акціонерами федеральних резервних банків, є клієнтами одного з федеральних резервних банків і користуються його послугами, в т. ч. і в отриманні необхідних

грошових сум шляхом позики або обліку комерційних паперів.

2. Схарактеризовано функції та роль Федеральної резервної системи США. Для виконання свого головного завдання – сприяти підтримці сприятливих економічних умов у країні – ФРС має низку засобів впливу на стан банківського кредитування і грошового обігу. Федеральні резервні банки виступають власниками депозитів банків-членів ФРС, а ці депозити – основна частина всіх визначених законом резервів банків – членів ФРС. Збільшення або скорочення резервів, зумовлене використанням ФРС того чи іншого методу грошово-кредитного регулювання, чинить або стимулювальний, або стримувальний вплив на економічні процеси; проводиться політика кредитної експансії або політика кредитної рестрикції. ФРС є фінансово незалежною, має власний бюджет і фінансує свою діяльність за рахунок доходів від операцій і прибутку від емісії грошей; Президент США не має права віддати ФРС будь-який наказ або змінити її керівників. ФРС виконує такі функції: виконання обов'язків центрального банку США; підтримання балансу між інтересами комерційних банків і загальнонаціональними інтересами; забезпечення нагляду та регулювання діяльності банківських установ; захист кредитних прав споживачів; управління грошовою емісією; забезпечення стабільності фінансової системи, контроль за системними ризиками на фінансових ринках; участь у функціонуванні системи міжнародних і внутрішніх платежів; забезпечення лідерської ролі США у світовій економіці тощо.

3. Окреслено вплив Федеральної резервної системи США на валютну фінансову систему світу. ФРС здійснює грошову емісію шляхом купівлі зобов'язань (облігацій) Казначейства США; обмінні операції з доларами ґрунтуються на довірі до Уряду США і фінансової системи США загалом. Відсоткові виплати за облігаціями Казначейства становлять дохід ФРС. Іншими джерелами доходу є доходи від платіжних операцій, депозитів, операцій з цінними паперами. Після виплати зарплат керівникам і співробітникам ФРС і фіксованих дивідендів за акціями, ФРС перераховує

залишок прибутку на рахунки Казначейства, які надходять у дохідну частину бюджету. ФРС має різні способи вплинути на споживача та економіку і має два основних інструменти: операції на ринку (купівля чи продаж коротких держоблігацій); регулювання ставки (може змінювати відсоткову ставку. Відповідно до закону про Федеральний резерв, ФРС щорічно звітує перед Палатою Представників Конгресу США, двічі на рік – перед Банківським комітетом Конгресу США. Діяльність ФРС підлягає аудиту Рахункової Палати та періодично перевіряється незалежними аудиторськими фірмами.